

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 grudnia 2020 roku powód K. Inkaso I Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty domagał się zasądzenia od pozwanego T. Z. kwoty 2.547,91 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 11 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty tytułem niespłaconej kwoty wynikającej z umowy pożyczki. Jednocześnie powód domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że swoje żądanie opiera na niespłaconej kwocie wynikającej z zawartej przez pozwanego z (...) Sp. z o.o. umowy pożyczki (k. 2).

Nakazem zapłaty z dnia 16 lutego 2021 roku Sąd Rejonowy w Trzciance zasądził całe dochodzone roszczenie wraz z kosztami.

Pismem z dnia 18 marca 2021 roku pozwany T. Z. wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwany podniósł zarzut:

- braku udowodnienia istnienia i wysokości roszczenia,
- braku legitymacji czynnej powoda,
- braku sposobu wyliczenia należności głównej,
- braku wskazania w pozwie i udowodnienia istnienia podstaw do wypowiedzenia umowy,
- braku wskazania podstaw wymagalności roszczenia,
- braku skutecznego doręczenia pozwanemu wezwania do zapłaty,
- braku skutecznego doręczenia wypowiedzenia umowy,
- braku pełnego rozliczenia zadłużenia,

a także złożył wniosek o wezwanie powoda do złożenia w oryginale wszystkich dokumentów oraz rozłożenie świadczenia na raty.

W odpowiedzi pismem z dnia 14 kwietnia 2021 roku powtórzył dotychczasowe argumenty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 czerwca 2016 roku (...) Sp. z o.o. zawarł z T. Z. umowę pożyczki. Na mocy tej umowy T. Z. otrzymał pożyczkę w kwocie 5.000 zł na okres 15 miesięcy oprocentowaną w skali 10% w skali roku. W umowie ustalono prowizję w wysokości 3.097,50 zł. Odsetki za cały okres trwania umowy wynosiły 349,41 zł. Całkowita kwota do zapłaty to 8.446,91 zł. Miesięczne raty ustalono na kwotę 563,13 zł, natomiast ostatnia wynosiła 563,09 zł. Umowa miała obowiązywać w okresie od 8 czerwca 2016 roku do 15 września 2017 roku. W przypadku zwłoki z płatnością rat umowa przewidywała naliczanie odsetek maksymalnych od zaległych rat, ale od momentu powiadomienia o nich pożyczkobiorcę.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 8 czerwca 2016 roku – k. 46-56, 94-109; harmonogram spłaty pożyczki – k. 51v; wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy – k. 55; formularz informacyjny dot. kredytu konsumenckiego – k. 49-51

Kwota pożyczki w wysokości 5.000 zł została przekazana T. Z. dnia 8 czerwca 2016 roku.

Dowód: potwierdzenie przelewu – k. 57

W dniu 1 września 2017 roku (...) Sp. z o.o. sporządził oświadczenie o wypowiedzeniu T. Z. umowy pożyczki z dnia 8 czerwca 2016 roku z powodu nieuregulowania zaległości.

Dowód: oświadczenie o wypowiedzeniu umowy – k. 58

Umową przelewu wierzytelności w ramach procesu sekurytyzacji z dnia 30 października 2017 roku (...) Sp. z o.o. zawarł z K. Inkaso I Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty umowę przelewu wierzytelności. Na mocy tej umowy przekazano wierzytelność wobec T. Z. w kwocie 1365,71 zł kapitału, 28,36 zł odsetek umownych, 826 zł prowizji, 37,61 zł opłat karnych. Dnia 30 października 2017 roku sporządzone zostało zawiadomienia o przelewie wierzytelności.

Dowód: umowa cesji – k. 22-28, oświadczenia o zapłacie ceny – k. 29; pełnomocnictwo – k. 30, 31, 32; zestawienie przelanych należności – k. 41-43; zawiadomienie o przelewie wierzytelności – k. 44, 93;

Dnia 8 listopada 2020 roku K. Inkaso I Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty sporządził pismo wzywające T. Z. do zapłaty należności.

Dowód: pismo z dnia 8 listopada 2017 – k. 90

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na mocy powołanych powyżej dokumentów. W ocenie Sądu, dokument w postaci umowy pożyczki, formularz informacyjny, w świetle stanowiska i oświadczeń zaprezentowanych przez pozwanego w odpowiedzi na pozew potwierdzają zawarcia przez pozwanego umowy pożyczki dnia 8 czerwca 2017 roku. Podkreślić należy, że umowa pożyczki została podpisana przez pozwanego, a w sprzeczności pozwany nigdy nie podnosił, że doszło do sfalszowania jego podpisu. Dołączono potwierdzenie przekazania na rachunek bankowy pozwanego kwoty 5.000 zł, a pozwany domagał się rozłożenia świadczenia na raty, kwestionuje wysokość prowizji od pożyczki. Ewidentnie otrzymał zatem tę pożyczkę i była stroną umowy. Zresztą nigdzie w odpowiedzi na pozew nie zaprzeczył temu. Do wypowiedzenia umowy pożyczki, zawiadomienia o przelewie wierzytelności oraz wezwania do zapłaty nie zostały dołączone potwierdzenia doręczenia, z pozwany doręczeniu zaprzeczył, toteż okoliczność tą również uznać należy za nieudowodnioną. Nie jest tu problemem forma doręczenia korespondencji. Powód, czy jego poprzednim prawnym mogli ją doręczać zarówno listami poleconymi, jak i mailowo, sms-em czy telefonicznie. Powód musi jednak, dla wykazania okoliczności powiadomienia pozwanego, udowodnić doręczenie informacji, a w tej sprawie żadnych dowodów w tym zakresie nie przedstawił.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 509§1 i §2k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenia o zaległe odsetki.

W niniejszej sprawie powód miał nabyć wierzytelność wobec T. Z. na podstawie umowy z dnia 30 października 2017 roku. Zarzuty formalne wobec tych dokumentów należało odrzucić. Umowa szczegółowo określa jakie wierzytelności i na jakich warunkach będą nabywane. Umowa została podpisana przez: ze strony zbywcy przez członków zarządu I. I. i T. C. (k.39), a ze strony nabywcy przez A. Ć., której pełnomocnictwo zostało dołączone (k.30, 31, 35). Zapłata ceny została potwierdzona oświadczeniem (k.29). Do umowy dołączono wykaz wierzytelności pozwanego. Nie było potrzeby załączania wszystkich załączników do tych dokumentów, bowiem dane innych dłużników i szczegóły cesji byłyby dla niniejszej sprawy zbędne. Nie ma powodu do kwestionowania przedmiotowego załącznika. Legitymacja czynna powoda od strony samej umowy przelewu została wykazana.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi,

przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki. Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są, po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. W procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę tej kategorii, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Biorący pożyczkę powinien zaś wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości, przy czym obie strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W niniejszej sprawie pozwany zawarł z firmą (...) Sp. z o.o. w dniu 8 czerwca 2017 roku umowę pożyczki kwoty 5.000 zł na okres 15 miesięcy do dnia 15 września 2017 roku. Umowę zawarto w myśl przepisów ustawy o kredycie konsumenckim w brzmieniu na dzień podpisania umowy, a więc w dniu 28 października 2019 roku. Nie budzi wątpliwości Sądu fakt, że (...) Sp. z o.o. udzielił pozwanemu pożyczki w zakresie swojej działalności.

W ocenie Sądu rozważenie wymaga charakter prowizji wskazanej w umowie pożyczki na kwotę 3.097,50 zł. Mocą §1 art.385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. „Rażąco naruszenie interesów konsumenta” to nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków na jego niekorzyść. Ma to miejsce w sytuacji zachwiania równowagi kontraktowej, kiedy to kontrahent konsumenta zastrzega dla siebie nadmierne korzyści lub uprzywilejowaną pozycję, wyraźnie i w znacznym stopniu przewyższające korzyści uzyskane przez konsumenta lub pod innym względem znacznie pogarszające sytuację konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005r., I CK 832/04). Z kolei określenie „rażąco” oznacza znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Działanie wbrew obyczajom to wprowadzenie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2016 r. I CSK 125/15). W ocenie Sądu, prowizja za udzielenie umowy pożyczki nie należy do istoty umowy pożyczki. Nie jest to bowiem konstytutywny element tej umowy, gdyż wynagrodzeniem z tytułu korzystania z kapitału przez pożyczkobiorcę są odsetki, a nie prowizja. Zgodnie z art.385¹ §2, §3 i §4 k.c. jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Art. 385² k.c. stanowi, iż oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. W niniejszej sprawie prowizja pobierana przez poprzemianika prawnego powoda mieściła się w granicach opisanych w art. 36a ust.1 ustawy o kredycie konsumenckim (5000 zł x 25%) + (5000 zł x 450/365 x 30%) = 1.250 zł + 1.849,31 zł = 3.099,31 zł. Jednak okoliczność, że ustawodawca określił poziom maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu nie stanowi dostatecznej podstawy do przyjęcia, że pożyczkodawca ma prawo w każdym przypadku kształtować te koszty na poziomie maksymalnym niezależnie od kosztów rzeczywiście przez niego poniesionych. Celem tego przepisu jest bowiem ochrona interesów konsumentów kredytobiorców przed nadmiernym obciążeniem ich kosztami pożyczki. Przepis nie służy zatem uzasadnieniu obciążania pożyczkobiorców maksymalnymi kosztami bez względu na koszty rzeczywiście poniesione.

W niniejszej sprawie postanowienia umowy pożyczki obciążały pozwanego bardzo wysoką prowizją stanowiącą niemal 62% przekazanej kwoty pożyczki. Chodzi o pożyczkę na 1 rok i 3 miesiące. Uznać je należy za rażąco naruszające interes ekonomiczny pozwanego jako konsumenta. Takie postanowienie umowy prowadziło do ukształtowania praw

pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, bowiem pożyczkodawca będąc stroną silniejszą umowy nałożył na T. Z. obowiązek zapłaty prowizji za udzielenie pożyczki, która powinna być powiązana z konkretnymi kosztami czynności związanych z zawarciem umowy. Nie ma podstaw, aby przyjąć, iż takie koszty powstały przy zawarciu prostej umowy pożyczki z konsumentem, z wykorzystaniem gotowego formularza umowy, którym pożyczkodawca posługuje się wobec swoich klientów. Uznać należy, że pożyczkodawca ze wskazanej prowizji uczynił wynagrodzenie za korzystanie z kapitału pożyczki, a do tego ukształtował ją na rażąco wysokim poziomie. naliczenie przez powoda prowizji zamiast odsetek o jakich mowa w art. 359§2¹ k.c. oznacza obejście przepisów o odsetkach maksymalnych i w konkluzji powoduje nieważność w części umowy z art. 58§1k.c.

W niniejszej sprawie pożyczkodawca udzielił pozwanej pożyczki oprocentowanej. W przypadku pożyczek pieniężnych wynagrodzenie za korzystanie z kapitału na ogół przybiera postać oprocentowania wyrażonego w pieniądzu, choć możliwe są też inne rozwiązania. W tej sprawie odsetki przewidziane za cały okres korzystania z kapitału były ponad 8 razy niższe od ustalonej w umowie prowizji. W sytuacji, gdy pozwany otrzymał 5000 zł pożyczki, po 15 miesiącach musiał zwrócić 8.446,91 zł. Z tej kwoty 3.097,50 zł stanowiło prowizję. Pożyczka została udzielona w czerwcu 2017 roku. Wówczas maksymalna wysokość odsetek wnikających z czynności prawnej wynosiła 10% w stosunku rocznym (Dz.U.2017.43.459), co świadczy o rażącym wygórowaniu prowizji za jej udzielenie.

Wskazać też należy, iż mimo zarzutów podniesionych przez pozwanego, powód w najmniejszym stopniu nie uzasadnił wysokości prowizji. Zaprezentował natomiast stanowisko, że skoro pozwany od umowy nie odstąpił, a zmuszany do jej podpisania nie był, to obowiązuje go każda kwota wpisana do zapłaty. Z takim stanowiskiem zgodzić się jednak nie można.

W tej sytuacji Sądu uznał, że żądanie zapłaty obejmujące prowizję było niezasadne i w tym zakresie roszczenie podlegało oddaleniu.

W sprawie powód nie udowodnił daty doręczenia pozwanemu wypowiedzenia umowy. Zgodnie z §9ust.1 umowy wypowiedzenie następuje w ciągu 14 dni od doręczenia wypowiedzenia. Ponieważ powód nie udowodnił, kiedy wypowiedzenie zostało doręczone, a do tego poprzedzone monitem z tygodniowym terminem płatności, uznać należy, iż umowa obowiązywała do dnia 15 września 2017 roku.

W przelewie wierzytelności z dnia 30 października 2017 roku jako zaległość wskazano kwotę 1.365,71 zł kapitału, 28,36 zł odsetek umownych, 826 zł prowizji, 37,61 zł opłat karnych, razem 2.257,68 zł. Tymczasem do spłaty całego kredytu zgodnie z umową było 8.446,91 zł. Powód nie podał w jakiej wysokości i kiedy pozwany spłacał pożyczkę, ale z zestawienia tych dwóch liczb wynika, że pozwany do czasu sporządzenia tego oświadczenia (do 30 października 2017 roku) zapłacił 6.189,23 zł (8.446,91 zł – 2.257,68 zł). Brak informacji, również od pozwanego, aby potem płacił jeszcze jakiegokolwiek pieniądze. Uwzględniając fakt, iż Sąd uznał za nieważną umowę w zakresie obciążenia pozwanego prowizją w kwocie 3.097,50 zł, pozwany miał do zapłaty 5.349,41 zł. Zatem w całości spłacił pożyczkę, skoro zapłacił 6.189,23 zł. Przy czym odsetki zostały naliczone w wysokości ustalonej w umowie (349,41 zł), bowiem zgodnie z §5ust.9 wyższe odsetki (karne) mogły być liczone dopiero od zawiadomienia o ich wysokości pozwanego, a tego powód nie udowodnił.

Skoro pozwany w całości spłacił dług, powództwo musi zostać oddalone. Kwestie przedawnienia roszczenia, czy rozłożenie roszczenia na raty nie były w tej sytuacji rozważane.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98k.p.c. obciążając nimi w całości powoda.

/-/ sędzia Piotr Chrzanowski

ZARZĄDZENIE

1.Odnotować w kontrolce uzasadnień.

2.Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć r.pr. K. P..

3.Akta za 14 dni lub z apelacją.

T., dnia 22 czerwca 2021 roku

/-/ sędzia Piotr Chrzanowski